

Руралните општини и жителите взаемно ја градат довербата
и животот во локалната заедница

СТРАТЕГИЈА ЗА СОРАБОТКА ПОМЕЃУ ОПШТИНА БОГДАНЦИ И ГРАЃАНСКИОТ СЕКТОР 2019 - 2022

Проектот е финансиран од
Европската Унија

Проектот е спроведуван од
Рурална Коалиција и
ПОЛИМАТ 13

Издавач:

Здружение за развој, едукација и еколошка етика – ПОЛИМАТ 13

Ул. Маршал Тито бр. 64

1484 Богданци

Info.polymath13@gmail.com

www.polymath13.mk

Рурална Коалиција – Куманово

С. Режановце

1300 Куманово

rkoalicija@gmail.com

www.rural.mk

Проектот „Руралните општини и жителите взаемно ја градат довербата и животот во локалната заедница“, спроведуван од Рурална Коалиција во партнерство со ПОЛИМАТ 13, како подгрантисти на Фондација за поврзување на природни вредности и луѓе, Мрежа за рурален развој на РМ и Акција за рурален развој во рамки на проектот „Национален рурален парламент како глас на руралното население“ финансиран од Европската Унија преку Делегацијата на ЕУ во Република Северна Македонија во рамките на програмата ИПА - Инструмент за граѓанско општество и медиуми 2015.

Оваа стратегија е изготвена со помош на Европската Унија. Содржината на стратегијата е единствена одговорност на Рурална Коалиција и ПОЛИМАТ 13 и на никаков начин не може да се смета дека ги одразува гледиштата на Европската Унија.

СТРАТЕГИЈА ЗА СОРАБОТКА ПОМЕЃУ ОПШТИНА БОГДАНЦИ И ГРАЃАНСКИОТ СЕКТОР 2019 – 2022

ЈАНУАРИ 2019

Содржина

1.	Предговор	5
2.	Вовед	6
3.	Профил на Општина Богданци	7
4.	Методологија	10
5.	Принципи	11
6.	Граѓанските организации и општината Богданци	12
7.	Стратешки цели	14
8.	Акциски план	15

1. Предговор

Проектот „Руралните општини и жителите взаемно ја градат довербата и животот во локалната заедница“ во чии рамки е изработен овој документ е грант на проектот „Национален рурален парламент како глас на руралното население“ спроведуван од организациите Фондација за поврзување на природни вредности и луѓе, Мрежа за рурален развој на РМ и Акција за рурален развој, финансиски поддржан од Европската Унија.

ПОЛИМАТ 13 го спроведе проектот во партнерство со Рурална коалиција во текот на 5 месеци во општините Богданци и Кривогаштани со широко вклучување на ЕЛС, граѓанските организации, месните заедници и заинтересирани граѓани.

Активностите во проектот опфаќаа анализа на состојбата, градење на капацитетите и изработка на стратегии за соработка на општините Богданци и Кривогаштани со граѓанскиот сектор. За потребите за анализирање на состојбата беа изработени прашалници, кои беа доставени и одговорени од претставници од општините, граѓанските организации и месните заедници. Во рамките на проектот беа спроведени три обуки кои анкетираниите во самите прашалници ги истакнаа како најпотребни за подобро работење на организациите: Проектен циклус, Мониторинг на јавни политики и Стратешко планирање. Изработката на самиот стратешки документ беше спроведена преку партиципативен процес во кој учествуваа претставници од општините, советите, месните заедници и граѓанските организации.

ПОЛИМАТ 13 и Рурална коалиција изразуваат благодарност на претставниците на ЕЛС, граѓанските организации и месните заедници од општините Богданци и Кривогаштани за учеството во проектните активности и поддршката за изработката на стратешките документи кои придонесоа за успешно спроведување на проектот.

2. Вовед

Недоволната вклученост или малиот број претставници на граѓанските организации кои учествуваат во процесите на носење одлуки и креирање на политики, како и квалитетот на предлозите и забелешки доставени од страна на граѓанските организации најчесто се должи на недоволната информираност на граѓанските организации.

Ваквата појава е предизвикана од пасивноста на локалните граѓански организации која пред сè се должи на нивната незапознаеност со нивните права и можностите за учество во носењето на одлуки и креирање на политики, како и нивната недоверба во институциите која се должи на нетраспарентноста и отчетноста на истите.

Во општина Богданци не постои институционална рамка со конкретни стратешки и оперативни мерки со која општината би го препознала местото и улогата на граѓанските организации во локалните процеси.

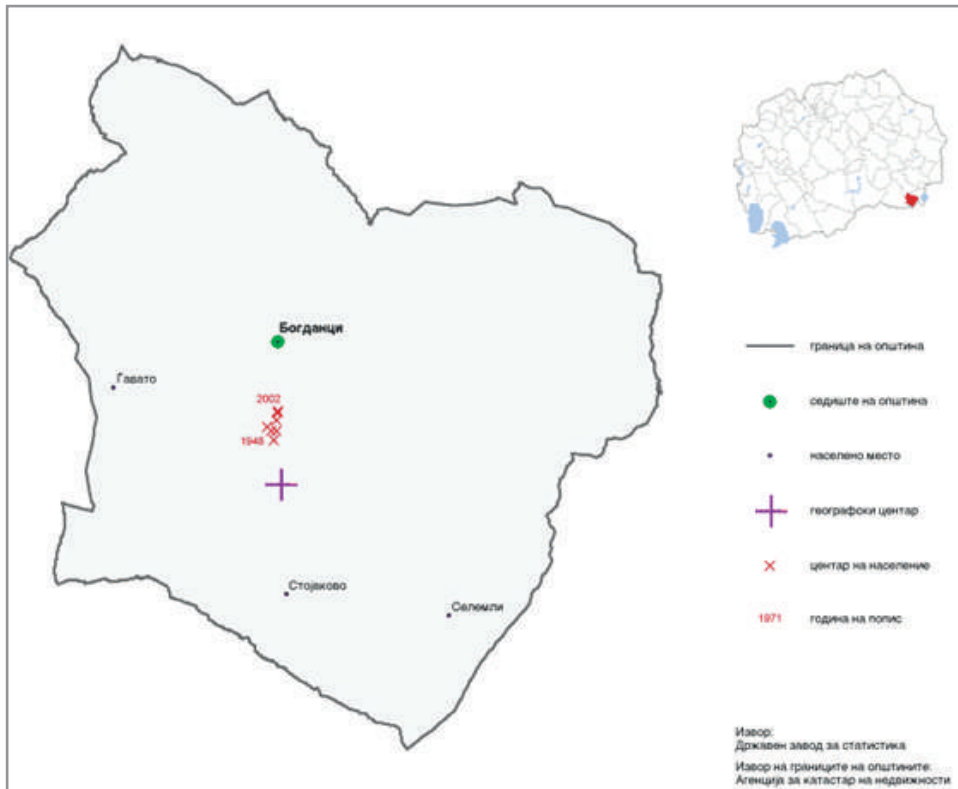
Со воспоставување на механизми за соработка на локалната самоуправа со граѓанскиот сектор ќе се препознаат заложбите и поддршката на двете страни за градење на соработка за задоволување на потребите на заедницата.

Вклучувањето на сите засегнати страни, кои имаат изразен или неизразен интерес, едукацијата на граѓаните, навремениот и еднаков пристап до информации, транспарентноста на процесите придонесуваат за успешноста на процесот и валидност на донесените одлуки, како и избегнување на несакани реакции по завршување на истиот.

Општините како единици на локалната самоуправа треба да бидат во директна комуникација и консултација со своите граѓани во однос на развој на политики и носење на одлуки од сите сфери во насока на развој на одржливи рурални заедници. Затоа овој документ има за цел да влијае на создавање синергија помеѓу граѓанските организации и локалните органи, поддржана со транспарентност и отчетност за постигнување на позитивно влијание врз текот на општествениот напредок.

3.Профил на Општина Богданци

Општина Богданци се протега во југоисточниот дел на Република Северна Македонија, помеѓу 41°07` и 41°15` СГШ и 22°30` и 22°40` ИГД, и зафаќа површина од 114,54 км2. На север се граничи со општина Валаново, на североисток и исток со општина Дојран, на југ и југоисток со Република Грција, додека на запад се граничи со општина Гевгелија.

ЕДИНИЦА НА ЛОКАЛНА САМОУПРАВА	ОПШТИНА БОГДАНЦИ
ГОДИНА НА ОСНОВАЊЕ	1996
ПОВРШИНА	114,54 km ²
ВКУПЕН БРОЈ НА НАСЕЛЕНИЕ	8.707
ПОЛОВА СТРУКТУРА	4.330 ЖЕНИ / 4.377 МАЖИ
ГУСТИНА НА НАСЕЛЕНИЕ	76,02 ЖИТЕЛИ НА km ²
ГОДИШЕН ПРИРАСТ	-5,8‰
БРОЈ НА ДОМАЌИНСТВА	2.597
БРОЈ НА ЖИВЕАЛИШТА	3.006
БРОЈ НА НАСЕЛЕНИ МЕСТА	4
НАСЕЛЕНИ МЕСТА	БОГДАНЦИ 6.001 ЖИТЕЛИ, СТОЈАКОВО 1.931 ЖИТЕЛИ, ЃАВАТО 438 ЖИТЕЛИ, СЕЛЕМЛИ 327 ЖИТЕЛИ
ГЛАВНИ ДЕЈНОСТИ НА НАСЕЛЕНИЕТО	ТЕКСТИЛНА ИНДУСТРИЈА, СТОЧАРСТВО, ЗЕМЈОДЕЛИЕ, ТРАНСПОРТ
ПРИРОДНИ РЕСУРСИ	ЗЕМЈОДЕЛСКО ЗЕМЈИШТЕ, ПОДЗЕМНИ ВОДИ, ОБНОВЛИВИ ИЗВОРИ НА ЕНЕРГИЈА (СОНЧЕВА И ВЕТЕРНА ЕНЕРГИЈА)

Според последниот официјален попис на населението и домаќинствата во Република Северна Македонија, на територијата на општина Богданци живееле 8.707 жители, односно 76 ж/км², што укажува на фактот дека општината има добра густина на населеност, која е малку помала од густината на населеност во Северна Македонија, која во 2002 година изнесувала 78,6 ж/км². Од друга страна, пак, вкупното население според процената на 30.6.2011 година, изнесува 8.443 жители. Од овој број 4.243 (50,25%) се мажи, додека 4.200 (49,75%) се жени.

Најголемиот дел од населението во 2002 година живеело во општинскиот центар Богданци, 6.011 жители или 69%, додека во другите три селски населби живеело помал број на население: Стојаково 1.931 жител или 22%, Ѓавато 438 жители или 5% и Селемли 327 жители или 4%.

Според етничката структура на населението, во општина Богданци доминираат Македонците со 92,9% или 8.093 жители. Покрај нив, во општината живеат 525 Срби (6,0%), 54 Турци (0,6%) и 35 припадници на останати етнички групи.

Во поглед на старосната структура на населението, како што се гледа од табелата подолу, населението во општина Богданци старее многу побрзо отколку на ниво на Северна Македонија. Имено, старосната група на младо население од 0-14 години, во општина Богданци учествува само со 13,38% што е за околу 8% помалку отколку учеството на оваа група во вкупното население во Северна Македонија. Од друга страна, учеството на работоспособното население изнесува 72,15%, и е на исто ниво како и учеството на државно ниво, и конечно населението на 65 години (односно пензионери) учествува со 14,46% во вкупниот број на жители во општината и е за 4% поголемо од бројот на ниво на Северна Македонија.

	вкупно	0-14 години		15-64 години		Над 65 години	
вкупно	8.443	1.130	13,38%	6.092	72,15%	1.221	14,46%
мажи	4.243	580	13,67%	3.134	73,86%	529	12,47%
жени	4.200	550	13,10%	2.958	70,43%	692	16,48%

Овие негативни демографски трендови се загрижувачки за идниот развој на општината, бидејќи во наредните 15-20 години бројот на работоспособното население ќе се намалува, младо население уште повеќе, а ќе расте бројот на старо население. Причините за сериозно големиот тренд на намалување на населението, се повеќестрани, вклучувајќи ја секако и силно изразената економска миграција. Како резултат на тоа, природниот прираст односно поточно кажано намалување на населението, во 2011 година изнесува -5,8%, што ја сместува општината во првите десет, на листата на општини со најголемо намалување на населението во Република Северна Македонија.

Според Пописот од 2002 година, во општина Богданци се евидентирани 2.597 домаќинства, што значи дека просечната големина на едно домаќинство изнесува 3,4 жители, што е нешто помалку од просекот во Република Северна Македонија, кој изнесува 3,6 жители/домаќинство. Од друга страна пак, бројот на станови (живеалишта) во општината изнесува 3.006, односно 1,15 станови на секое домаќинство, што е исто така нешто пониско од државниот просек, кој изнесува 1,2 стан/домаќинство.

4.Методологија

Стратегијата за соработка помеѓу општина Богданци и граѓанскиот сектор 2019 - 2022 е изготвена со партиципативен метод со широка вклученост на ЕЛС, граѓанските организации, месните заедници и заинтересирани граѓани во периодот од ноември 2018 до јануари 2019 година. За процесот на изработката на стратегијата, од водењето на форумите и подготвувањето на стратегијата беше ангажиран надворешен експерт.

Беа реализирани два форуми на кои што учесниците ја поставија структурата на стратегијата и беа определени принципите, беше направена СВОТ анализа за надворешните и внатрешните влијанија, стратешките цели и активностите. На првиот форум беше формирана работна група од четири членови, која ја сочинуваа по еден претставник од општинската администрација, Советот на општина Богданци, месната заедница и граѓанскиот сектор. Работната група одржа три состаноци на кои беше дискутирана структурата на стратегијата и забелешките кои беа давани на форумите.

5. Принципи

Како едни од важните алки на демократијата ќе бидат почитувани одредени принципи на кои се обврзуваат сите чинители во општествениот живот при реализирањето на стратегијата, нивните основни права, обврски и заложбите да ги почитуваат вредностите дефинирани во документот.

Доверба

Преку взаемна доверба општина Богданци и граѓанскиот сектор ќе ги јакнат заедничките релации преку рабирање и соработка во постигнување на заедничките цели за унапредување на животот во заедницата.

Партнерство

Врз основа на почитување и взаемно признавање на капацитетите преку реализирање на заеднички проекти и активности ќе придонесуваат кон подобрување на состојбите во заедницата, притоа не загрозувајќи ги позицијата и мислењата на било која од страните.

Учество и консултации

Граѓанските организации и општинските органи ќе придонесуваат кон носење на поквалитетни решенија и одлуки и креирање на политики преку дијалог и учество на сите чинители во интерес на подобрување на начинот на живот во Општина Богданци.

Одговорност

Кога одредени одлуки се донесени преку заедничко учество и консултации, граѓанските организации и општината имаат заедничка одговорност пред граѓаните и целокупната јавност.

Еднакви можности

Преку промовирање на рамноправноста и еднаквоста се обезбедуваат еднакви можности за сите граѓански организации од различни сектори да бидат вклучени во различни процеси и активности од страна на општината.

Меѓусебна поддршка

Во спроведувањето на активности и различни процеси и проекти, преку размена на искуства и знаења, граѓанските организации и општината ќе придонесуваат кон подобро управување и постигнување на подобар живот во општината.

Транспарентност и отчетност

Сите активности и проекти, како и различни процеси кои се спроведуваат од страна на општината или граѓанските организации ќе бидат достапни и споделувани со целокупната јавност во општина Богданци на транспарентен начин, како и отчет за целокупното нивно работење и реализација на програми и финансии.

6. Граѓанските организации и општината Богданци

Во општина Богданци има околу 15 активни здруженија на граѓани и една активна месна заедница. Информациите за работата на ЕЛС, граѓанските организации ги добиваат најчесто преку веб страницата на општината и во најголем број на случаи информациите се со средно задоволителен квалитет и навременост, со исклучок на одредени одделенија кои многу ажурно и навремено ги споделуваат информациите за нивната работа и активности. Од друга страна информациите за работата на граѓанските организации ЕЛС најчесто ги добива преку сопствените органи. ЕЛС поседува адресар на граѓански организации кои се активни на територијата на општина Богданци, со кои повремено споделува информации.

Некои од одделенијата на општинската администрација имаат воспоставено одлична соработка со граѓански здруженија и одредени претставници на органите на ЕЛС се отворени и заинтересирани за соработка со граѓанските организации. Многу малку од ГО во општина Богданци имаат развиено капацитет за проектно работење и минимален е бројот на проекти кои се партнерски реализирани помеѓу општината и ГО.

Неинформирањето на јавноста и нетранспарентноста, кои од своја страна можеби придонесуваат кон незаинтересираност на граѓаните за локалните процеси и активности, заедно со менталитетот на заедницата беше воочено како слаба точка на која треба да се посвети големо внимание. Ниското ниво на соработка на одредени одделенија од општината со ГО, како и недоволните финансиски средства беа исто така адресирани како клучни недостатоци на кои ЕЛС и ГО треба да посветат поголемо внимание.

Во однос на учеството на ГО во процесите на креирање на политики и носење на одлуки постои можност за присуство на ГО на седниците на совет на општината, учество во комисиите на општинските органи, како и делегирање на надлежности од јавниот кон граѓанскиот сектор. Партнерската соработка на помеѓу општината и ГО преку аплицирање за средства од други донатори би обезбедило заедничка сопственост над активностите и постигнатите резултати од спроведените проекти. Како еден од начините на обезбедување на одржливост на ГО посочена е иницијатива за имплементирање на општествена одговорност на приватниот сектор, како и развивање на волонтерството како еден од начините да се зголемат вештините и знаењата преку неформално образование за младите луѓе од општина Богданци.

Честата промена на закони, нестабилната политичка ситуација во државата, испартизираноста, пласирање на лажни инфомации кои придонесуваат кон формирање на негативно јавно мислење, намалениот наталитет, зголемените миграции кои придонесуваат кон недостаток на човечки ресурси, беа идентификувани како основни закани за развој и унапредување на состојбите во општината.

Визија

**Прогресивна општина Богданци
раководена во партнерство помеѓу
локалната самоуправа и граѓанските
организации, водена од принципите на
взаемна доверба и споделена
одговорност.**

7. Стратешки цели

Документите за соработка претставуваат почетна точка на соработка помеѓу граѓанскиот сектор и локалната самоуправа, притоа формирајќи основа за конструктивна интеракција на локалната самоуправа со граѓанските организации. Изработката на Стратегијата за соработка помеѓу општина Богданци и граѓанскиот сектор има за цел да го охрабри учеството на јавноста во општествениот живот и да воспостави механизми за соработка со кои ќе се изгради заедничка одговорност во процесите на носење на одлуки и креирање политики за унапредување на квалитетот на живот во заедницата. Главна компонентата на овој документ се специфичните цели кои се однесуваат на областите на соработка како што се учество во процесите на носење одлуки и легислативи, давање на услуги, комуникација, пристап до информации и формулирање на јавни политики. Дефинирањето на конкретни инструменти и механизми за соработка преку консултации и консултативни тела, јавни дебати и трибини, присуство на состаноци, размена на информации и спогодби за партнерство за заедничко спроведување на активности и услуги се исто така составен дел на овој документ. Развивање на добри практики на финансирање преку воспоставување на систем за финансирање со што би се зголемила транспарентноста во процедурата за распределба на средства, а истовремено како резултат ќе се постигне формална обврска на граѓанските организации за начинот на употреба на добиените средства е една од важните компоненти на стратегијата. Акцискиот план за спроведување вклучува временска рамка на имплементирање на поставените цели и поделба на одговорноста на чинителите кои се вклучени во спроведувањето. Придобивки кои се очекуваат дека ќе произлезат од постоењето и спроведувањето на оваа стратегија се подобрување на партнерствата преку заедничко работење, поголемо искористување на финансиската помош од надворешни донатори, развој на услуги по мерка на заедницата, формирање на работни групи и тела составени од претставници од ЕЛС и активни ГО со изграден капацитет во специфични области за надминување на проблемите и нудење на услуги.

Специфични цели

Стратешка област - Комуникација

- Воспоставување на систем на комуникација помеѓу ЛС и ГО
- Обезбедување на локални услуги за информирање на заедницата

Стратешка област - Соработка

- Партиципативно носење на одлуки и креирање на политики
- Вклучување на ЛС во активностите на граѓанските организации
- Формирање на меѓусекторски тела за конкретни потреби на заедницата

Стратешка област - Развој на капацитети

- Континуирано и взаемно јакнење на капацитетите на ГО и ЛС
- Воспоставување на механизам за споделување на информации за јакнење на капацитетите
- Финансиска одржливост на граѓанските организации

8. Акциски план

Стратешка област - Комуникација

Активности	Очекувани резултати	Одговорни институции	Временска рамка	Потребни средства
С.Ц 1: Воспоставување на систем на комуникација помеѓу ЛС и ГО				
Спроведување на состаноци на ЕЛС со граѓанските организации	Редовно се одржуваат консултативни средби помеѓу ЕЛС и граѓанскиот сектор	Локална самоуправа	2019	Просторија, човечки ресурси
Креирање на база со податоци за ГО на веб страницата на општината	Воспоставена сеопфатна база на податоци на ГО во општината	Локална самоуправа	2019	Човечки ресурси
Објавување на информации за активностите на граѓанските организации на веб страницата на општината	Определен е посебен дел на веб страницата за споделување на информации за активностите на ГО	Локална самоуправа	2019	Човечки ресурси

Активности	Очекувани резултати	Одговорни институции	Временска рамка	Потребни средства
С.Ц 2: Обезбедување на локални услуги за информирање на заедницата				
Отворен ден на членовите на совет со граѓаните	Редовно се одржуваат средби на членовите на советот со граѓаните	Локална самоуправа	2019	Просторија/ Човечки ресурси
Формирање на информативен центар од страна на ЕЛС	Воспоставена е институционална поддршка за граѓаните	Локална самоуправа	2020	Човечки ресурси/ Просторија
Креирање на медиум кој се базира на онлајн стриминг	Жителите се информирани за процесите и активностите кои се спроведуваат во општината	Локална самоуправа/ Граѓански организации	2020	Буџет на ЛС / Донатори/ Човечки ресурси
Поставување на дисплеј во центарот на градот	Заедницата е информирана за секојдневните активности/ настани во општината	Локална самоуправа/ Граѓански организации	2020	Буџет на ЛС / Донатори/ Човечки ресурси

Активности	Очекувани резултати	Одговорни институции	Временска рамка	Потребни средства
С.Ц 1: Партиципативно носење на одлуки и креирање на политики				
Учество на претставници на граѓанските организации во работата на комисиите како надворешни членови	Претставници на граѓанските организации редовно се вклучуваат во работата на комисиите во зависност од темата на расправата	Локална самоуправа	2020	Просторија/ Човечки ресурси
Искористување на алатките на директна демократија	Овозможена е директна комуникација на граѓаните и граѓанските организации со ЛС преку искористување на новата технологија преку форуми, блогови итн.	Локална самоуправа	2020	Буџет на ЛС/ Донатори/ Човечки ресурси
Идентификување на партнерства со ГО преку делегирање на надлежности	Воспоставени партнерства за делегирање на надлежности	Локална самоуправа/ Граѓански организации	2020	Финансиски средства/ Човечки ресурси

Активности	Очекувани резултати	Одговорни институции	Временска рамка	Потребни средства
------------	---------------------	----------------------	-----------------	-------------------

С.Ц 2: Вклучување на ЛС во активностите на граѓанските организации

Присуство на претставници на ЕЛС на состаноци на граѓанските организации	ЕЛС се запознаени со работата на организациите	Локална самоуправа/ Граѓански организации	2019	Човечки ресурси
Реализирање на настани/ активности со здружено спроведување	Подобрена соработка помеѓу ЕЛС и ГО	Локална самоуправа/ Граѓански организации	2020	Финансиски средства/ Човечки ресурси
Воспоставување на партнерства помеѓу ГО и ЕЛС	Реализирани заеднички активности и проекти во интерес на заедницата	Локална самоуправа/ Граѓански организации	2020	Човечки ресурси/ финансиски средства

Активности	Очекувани резултати	Одговорни институции	Временска рамка	Потребни средства
------------	---------------------	----------------------	-----------------	-------------------

С.Ц.3 Формирање на меѓусекторски тела за конкретни потреби на заедницата

Идентификување на потребата од формирање на меѓусекторски тела	Постои потреба од формирање на меѓусекторски тела	Локална самоуправа/ Граѓански организации	2019	Човечки ресурси
Креирање на механизми за учество на ГО во различни тела на ЕЛС	Дефинирани критериуми и надлежности на ГО	Локална самоуправа/ Граѓански организации	2019	Човечки ресурси
Формирање на меѓусекторски	Подобрена меѓусекторска соработка на локално ниво	Локална самоуправа/ ГО	2019	Човечки ресурси/ Финансиски средства

Активности	Очекувани резултати	Одговорни институции	Временска рамка	Потребни средства
С.Ц.1 Континуирано и взаемно јакнење на капацитетите на ГО и ЕЛС				
Воспоставување на механизам за споделување на информации за обуки, тренинзи	Информациите за повици за одржување на обуки стигнуваат навремено кај сите	Локална самоуправа/ Граѓански организации	2019	Човечки ресурси
Организирање на обуки од ЛС за ГО и обратно	Зајакнат е капацитетот на претставниците на ЕЛС и ГО за одредени области	Локална самоуправа/ Граѓански организации	2019	Човечки ресурси/ Просторија
Активности	Очекувани резултати	Одговорни институции	Временска рамка	Потребни средства
С.Ц.2 Придонес кон финансиска одржливост на граѓанските организации				
Зголемено искористување на надворешни фондови од ЕЛС и ГО	ЕЛС и ГО взаемно се поддржуваат при аплицирање за ЕУ фондови и други меѓународни проекти	Локална самоуправа/ Граѓански организации	2019	Финансиски средства/ Човечки ресурси

